

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 12-05-2021
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPMARP
Sagsnr.: 2106607
Dok. nr.: 1728083

Folketingets Sundhedsudvalg har den 12. april stillet følgende spørgsmål nr. 1112 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Stén Knuth (V).

Spørgsmål nr. 1112:

”Hvad agter ministeren at gøre fremadrettet for at sikre, at borgere, der er berørt af øget indtag af PFOS, undgår sundhedsproblemer fremadrettet?”

Svar:

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende bidrag fra Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, som jeg kan henholde mig til:

”Styrelserne tolker spørgsmålet som indeholdende to problemstillinger, henholdsvis eksponering af den generelle befolkning for PFOS og eksponering for PFOS i forbindelse med den aktuelle forureningssag i Slagelse Kommune. Spørgsmålet besvares i henhold hertil.

PFOS tilhører gruppen af syntetisk fremstillede fluorstoffer og består af en fluoreret kulstofkæde på 8 kulstofatomer. Bindingen mellem kulstof og fluor medfører, at stoffet er stabilt selv ved høje temperaturer, er svært nedbrydeligt og er vand- og fedtskyende. I modsætning til andre persistente stoffer ophobes stoffet ikke i fedtvævet, men i blodet, leveren og nyrerne. Halveringstiden hos mennesker anslås til at være 5 år.

Forebyggelse af udsættelse for kemiske forureninger varetages af Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen, der kan indhente sundhedsfaglig rådgivning hos Styrelsen for Patientsikkerhed og hos Sundhedsstyrelsen.

A. Forebyggelse af den generelle befolknings eksponering

FNs Stockholmkonvention danner rammen for den internationale regulering af POP-stoffer (persistent organic pollutants). Der er fire kriterier for, om et stof hører til gruppen af POP-stoffer, henholdsvis stabilitet, bioakkumulering, toksicitet og langdistance-transport. Når et stof nomineres til en POP-vurdering under Stockholm Konventionen, og det vurderes, at kriterierne er opfyldt, udarbejdes der en risikovurdering med henblik på at vurdere, om stoffet udgør en risiko for mennesker og/eller miljøet. Der findes tre former for regulering under konventionen:

Anneks A Eliminering

Reguleringen kan tillade tidsbegrænsede undtagelser. Fluorstoffet PFOA indgår i denne gruppe.

Anneks B. Restriktion

PFOS hører til denne gruppe og må fortsat bruges til definerede anvendelser, hvor der mangler substitutionsmuligheder.

Anneks C. Utlisigtet produktion

Denne regulering omfatter bl.a. stoffer som PCB og dioxin. Der skal anvendes den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe den utlisigtede produktion.

I en ny risikovurdering fra 2020 har Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) vurderet de fire fluorerede stoffer PFOA, PFNA, PFHxS og PFOS, der bidrager til ca. halvdelen af den mængde fluorerede stoffer, som vi udsættes for gennem maden. Eksponeringen sker fortrinsvis fra fisk, frugt, æg og æggeprodukter.

For de fire stoffer samlet har EFSA fastsat en tolerabel ugentlig indtagelse på 4,4 nanogram per kilo legemsvægt. EFSA vurderer, at dele af den europæiske befolkning overskrider denne indtogsgrænse.¹

I Danmark indgår fluorerede forbindelser i Fødevarerstyrelsens overvågning af kemiske forureninger i fødevarer. Der findes ikke grænseværdier for fluorerede forbindelser i fødevarer, men der forventes grænseværdier i EU for visse fødevarer inden for de næste par år. I kontrolprojekter anvendes aktionsværdier for PFOS og PFOA i animalske fødevarer undtagen for fisk, hvor der anvendes en særskilt aktionsværdi.²

Miljøstyrelsen har fastsat kvalitetskrav til drikkevandets indhold af PFAS-forbindelser, inklusive PFOS³, og alle vandforsyninger skal undersøge drikkevandet i overensstemmelse med drikkevandsbekendtgørelsen⁴.

Miljøstyrelsen har desuden fastsat jord- og grundvandskriterier for PFAS-forbindelser⁵. Kommunerne skal, med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven⁶, foretage forebyggende indsatser, mens regionerne, med hjemmel i jordforeningsloven⁷, skal foretage undersøgelser og afværgeindsatser af jord- og grundvandsforurening med henblik på at forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed.

B. Eksponering i forbindelse med forureningssagen i Slagelse Kommune
Slagelse Kommune orienterede i februar 2021 Styrelsen for Patientsikkerhed om fund af høje koncentrationer af PFOS i spildevand og regnvand fra Korsør Brandskole. Spildevandet ledes til renseanlæg, mens regnvandet ledes urensset til Korsør Nor.

Kommunen har efterfølgende iværksat supplerende miljøundersøgelser af forurening på og uden for virksomheden, som endnu ikke er afrapporteret.

Ligeledes har Fødevarerstyrelsen udført undersøgelser af forurening med perfluorerede alkylyreforbindelser (PFAS-forbindelser), herunder PFOS, i marine produkter fanget i

¹ Risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6223>

² Kemiske forureninger i fødevarer. Tjekliste. Udarbejdet af Fødevarerstyrelsen januar 2021 <https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Kemi%20og%20foedevarekvalitet/Tjekliste%20til%20kemiske%20forureninger.pdf>

³ Datablad for stoffer med jord- og drikkevandskvalitetskriterier, Perfluorerede alkylyreforbindelser (PFAS-forbindelser) incl. PFOA, PFOS og PFOSA. Udarbejdet af Miljøstyrelsen, opdateret juli 2019 <https://mst.dk/media/177442/datablad-pfas-2019.pdf>

⁴ Bekendtgørelse nr. 1070 af 28. oktober 2019 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg: <https://www.retsinformation.dk/eli/ita/2019/1070>

⁵ Liste over kvalitetskriterier i relation til forurenede jord. Udarbejdet af Miljøstyrelsen, opdateret juni 2018: https://mst.dk/media/150779/liste-over-jordkvalitetskriterier-juni-2018_.pdf

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 om miljøbeskyttelse: <https://www.retsinformation.dk/eli/ita/2019/1218>

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurenede jord.

Korsør Nor, nær regnvandsudledningen, og undersøgelser af kød fra kalve, der har græsset på en nærliggende strandeng.

På baggrund af de indledende miljøundersøgelser og ud fra et forsigtighedsprincip rådgav Styrelsen for Patientsikkerhed den 31. marts 2021 Slagelse Kommune til at fraråde borgere aktiviteter i Korsør Nor, der medfører kontakt til vand og sediment. Når kommunen har tilvejebragt et tilstrækkeligt grundlag til at foretage en konkret risikovurdering vil anbefalingen blive revurderet.

Fødevarestyrelsen har påvist høj koncentration af PFOS i kød fra en kalv samt lavere koncentration ved en foreløbig undersøgelse af marine produkter. Fødevarestyrelsen har på baggrund af deres undersøgelser rådgivet borgerne til ikke at spise kød fra kalvene, og de har frarådet indtag af fisk fanget i Korsør Nor.

Region Sjælland har besluttet at udføre kliniske undersøgelser af en afgrænset gruppe borgere i Korsør, der er eksponeret for PFOS efter indtag af forurenede fødevarer.

Når de relevante miljøundersøgelser foreligger, kan der søges rådgivning hos Styrelsen for Patientsikkerhed om tiltag til forebyggelse af borgernes eksponering for forurening.”

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Maria Petersen Ølholm